

De filosoof als koning

In Plato's utopie is de ideale koning een filosoof (lees: wetenschapper). De utopische staatsstructuur onder leiding van de Filosoof-Koning zou volgens Karl Popper in de praktijk weinig meer zijn dan een totalitaire nachtmerrie. Popper schreef dit aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog, toen de verleiding van de autoritaire staat groter was dan ooit. De moderne verleiding is het Gouden Kalf: de filosoof van vandaag staat op de loonlijst van één of meerdere industrieën. Het door de moderne filosofen gestuurde beleid lijkt daarom verdacht veel op de wensen van aandeelhouders, en gaat voorbij aan democratisch gemaakte keuzen. De politiek is dol op tirannieke filosofen. Bij duidelijke keuzen zijn er immers steeds duidelijke verliezers. De Gezondheidsraad stelt zijn adviezen daarom voor als een eenvoudige consensus. Een consensus doet echter nooit recht aan de alternatieve opties en de te maken keuzen.

Luc Bonneux is epidemioloog

beeld: Keke Keukelaar

Meer dan 80 procent van de Nederlandse vrouwen is nauwelijks promiscue

Ik beperk me tot het Gezondheidsraadadvies over HPV-vaccinatie. Een weloverwogen en niet vertekend advies zou de verschillende mogelijke opties voorstellen, de beslissing aan de democratische vertegenwoordiging overlatend. Er zijn veel opties, geen is duidelijk beter dan de andere. Je kan HPV-vaccinatie invoeren of uitstellen, je kan de begeleidende PAP-screening afvoeren, afbouwen of in stand houden. Je kan voorstellen wie wat moet betalen. Het betreft gezonde meisjes, waarbij een gezonde seksuele levenswijze de meest effectieve optie is. Meer dan 80 procent van de Nederlandse vrouwen is nauwelijks promiscue, wat van baarmoederhalskanker een beperkt probleem maakt. Vaccinatie noch bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker is daarom noodzakelijke zorg. Er is geen directe noodzaak om een beroep te doen op nationale solidariteit. Dat maakt een complex van mogelijke keuzen, waar een geïnformeerd parlement prachtige debatten over kan voeren. De minderheid van vrouwen die wel promiscue is, hoort bijvoorbeeld vaak bij sociale achterstandsgroepen. Het huidige beleid wordt echter opgelepeld door de Gezondheidsraad aan de politiek. HPV-vaccinatie van alle meisjes, met baarmoederhalskanker-screening – dit alles gefinancierd door de gemeenschap – is de gesponsorde *old boys consensus* in dienst van de industrie.

Een verdedigbare optie is uitstel: we krijgen zo beter zicht op de nog onzekere klinische effectiviteit van HPV-vaccinatie. Bovendien gaan de kosten van vaccins dalen, en besparen we op aanvankelijk te dure vaccins. Je kan het bevolkingsonderzoek naar baarmoederhalskanker verder op de tocht zetten. Dat programma is grotendeels een historische vergissing, erg duur en gepaard gaande met veel schade. Het blijven screenen van gevaccineerde vrouwen is zeker onzin: ofwel werkt het vaccin en wordt screening relatief nog duurder en schadelijker, ofwel had je beter niet gevaccineerd. Je kan vaccinatie en/of screening gewoon aanbieden aan wie ervoor wil betalen. Dat bespaart niet alleen kosten. Je hebt geen bezorgde burgers aan je broek, die zich terecht bedreigd voelen door de opdringerige medicalisatie en de schreeuwerige promotie van vaccinatie als slangenolie. Het RIVM moet zich niet langer verplicht voelen om als uithangbord voor de medische industrie leugenachtige propaganda te verkopen als gezondheids-promotie.

Verdelingsvraagstukken betekenen dat de deken te klein is. Wie de deken naar zich toe trekt, trekt een ander bloot. Bij invoering van dure technologie, zoals de HPV-vaccinatie, moet worden toegevoegd welke technologie we waar wensen af te bouwen. Medicalisatie is geen abstract idee. Het is de toenemende kostprijs van de zorg, opgelegd door de medische industrie aan de gemeenschap. Omdat de sociale deken te klein is, rukken hebbende artsen het weg van mensen met dringendere sociale noden. Het minste is dat de filosofen die keuzen voorleggen aan de verkozen vertegenwoordiging, in plaats van ze zelf te maken als iedere corrupte tiran.